

Reininlaakson viinitarhoilla ihmeellinen RÜDESHEIM

30.1.2025 0.00

Kuulaan lokakuun alun aamun aurinko saa viiniköynnösten lehdet hohtamaan kellanvihreinä. Kirkonkelloja soitetaan ja ensimmäiset unisilmäiset viinitilalliset köröttävät pikkutraktoreillaan katsastamaan tiluksiaan.

Sadonkorjuukausi on loppuillaan pienessä Rüdesheimin kaupungissa Saksassa. Viiniä valmistettiin täällä jo tuhat vuotta sitten ja se on yhä tärkein elinkeino.

Sveitsin Alpeilta matkansa aloittava Rein virtaa kiemurrellen halki Saksan laskien lopulta Pohjanmereen Alankomaiden rannikolla. Frankfurtin läheisyydessä sijaitsevan Rüdesheimin kohdalla joessa on jotain erityistä. Se on Reinin ainoa itä-länsisuuntainen osuus, ja vuorten suojatessa pohjoisen viimalta lämmin ilma jää leijaillemaan jokilaaksoon luoden suotuisan ilmaston viinin viljelylle.

Ensimmäiset viiniköynnökset istutettiin jo keskiajalla, koska oli pantu merkille, että täällä lumi sulii rinteiltä aikaisemmin kuin muualla ympäristössä.

Viinitilat kulkevat perheissä, sukupolvelta toiselle. Vajaa puolet viininviljelijöistä tekee tosin muuta työtä viljelyn rinnalla, mutta sukutilasta ei haluta luopua. Niinpä he jatkavat "kello viiden jälkeen" -viljelijöinä, kuten paikalliset sanovat.

Lyhyt junamatka hektisestä Frankfurtista kuljettaa täysin erilaisiin maisemiin. Rüdesheimin kaduilla on elämää ja ihmiset kävelevät verkkaisin askelin. Keskustaa ympäröivät kumpuilevat viinirinteet ja sinivihreänä välkehtivä Rein. Pääelinkeino näkyy kaikkialla ja kävely kaupungissa on kuin vierailisi viinimuseossa ja nykyaikaisella viinitilalla.

Oven ylle ripustettu seppel on perinteinen merkki siitä, että taloon voi poiketa viinilasilliselle. Seppeleitä näkee paljon, samoin kuin muita koristeellisia julkisivuista ja katon harjoista työntyviä kiehkuroita viinikannuineen ja ritarin kypärineen. Useimmat seppeleet ovat muovisia tai metallisia, mutta alun perin viinitarjoilusta lienee viestitty aidoin viiniköynnösseppelein.

Matkailijat ja traktoreilla tiluksiltaan palaavat viljelijät kulkevat samoja katuja. Tunnelma on raukean kiireetön.

Viininviljely vaatii herkkyyttä ja heittäytymistä. Jokainen vuosi on erilainen sato säistä riippuen. Erään viinitilan seinustalla on koristeellisesti kaiverrettu lankku, johon on merkitty parhaita satovuosia alkaen vuodesta 1842. Aina eivät olosuhteet suosi. Vuonna 2010 menetettiin 40 prosenttia sadosta kurjan, viiniköynnöksille ankaran sään vuoksi, ja kuumankosteassa heinäkuussa 2011 rypäleitä kiusasi sieni.

Perinteet kantavat viininviljelyssä, mutta ala myös kehittyä jatkuvasti. Läheinen viininviljelyyn erikoistunut yliopisto ja tutkimuskeskus pitää osaltaan siitä huolen. Siellä koulutetaan viiniköynnösten viljelyn, viininvalmistuksen ja juomatutkimuksen asiantuntijoita.

Vaikka ei olisi alaa opiskellutkaan, tuntee rüdesheimiläinen viinikasvatuksen ja valmistuksen.

Täällä kasvaneet ovat kasvaneet tuntemaan viinin.

Riesling on alueen päälajike, sillä olosuhteet ovat rypäleelle suotuisat.

- Riesling on tyypillinen rypäle alueelle, sillä olosuhteet ovat ihanteelliset sen viljelyyn. 80 prosenttia kasvatettavasta viinistä on riesling-lajiketta. Myös *pinot noiria* viljellään jonkin verran. Se on kysyttyä, mutta tulos ei ole niin hyvä, kertoo nuori viiniammattilainen **Kai Climenti**.

Viljelykausi kestää lokakuun loppuun. Reinin itä-länsisuuntainen osuus on ympäristöään pari astetta lämpimämpi ja kaikki pohjoisrannan rinteillä levittäytyvät viljelmät saavat kylpeä eteläauringossa.

Elokuussa järjestetään viinijuhla Rüdesheimer Weinfest, jolloin keskustori täyttyy viinitilojen pöydistä ja iloisista maistelijoista. Lokakuun alussa tunnelma on hillitympi, mutta maisteltavaa löytää takuulla. Valkoviinin, erityisesti rieslingin ystävälle Rüdesheim on paratiisi. Viininmaistattajia lymyilee lähes joka talossa ja katujen varilla. Erityisesti Drosselgasse-katu on täynnä viinikojuja.

Joukko punaposkisia miehiä nahkahousuissa marssii hiekkatiellä viiniviljelmien välissä. He laskeutuvat tyytyväisen näköisinä kohti Rüdesheimin keskustaa.

Taivallamme kohti naapurikylää ylärinteeltä koukaten. Reitti ei ole mikä tahansa, vaan osa 320 kilometriä pitkää Rheinsteig-vaellusta, joka seurailee Reinin itärantaa Bonnista Wiesbadeniin. Vaellusreitistä voi patikoida itselleen sopivan osuuden. Takaisin tukikohtaan pääsee helposti junilla, sillä päivässä kulkee 180 junaa ja kaikissa kylissä on asema. Reitin varrella ei voi telttailla, vaan tarjolla on hotellimajoitusta.

Polun varren miehittämättömistä kylmäkaapeista voi omatoimisesti ostaa janoonsa lasin paikallista viiniä.

Nahkahousu-herrasmiehet ovat perinnevaelluksella, jonka pituus on yleensä 210 kilometriä. Marssiakseen pari sataa kilometriä nahkahousuissa täytyy olla todellinen perinteen ystävä. Tuskinpa nahkahousuja on perinteisesti moiseen käytetty.

Loivasti ylämäkeen kohoava polku, tai oikeammin tie alkaa kylän reunalta ja kulkee viiniviljelmien lomassa. Siellä täällä tuuli kuljettaa nenään viinimäskin tuoksun.

Viiniköynnösten parissa ahkeroi joukko poimijoita. He ovat puolalaisia, kuten monet kollegansa. Rinteillä ei voi käyttää koneita vaan rypäleet poimitaan käsin, mikä on tietysti kalliimpaa ja sateisena aikana on oltava erityisen nopea etteivät rypäleet mätäne.

Sauvakävelyn ystäviä ilahduttaa Rüdesheimin ja läheisen Assmannshausen-kylän ympäristössä sijaitseva sauvakävelypuisto. Maastopyöräilyyn on myös hyvät olosuhteet. Sähköpyöräily kasvattaa suosiotaan Saksassakin, ja jos haluaa vähän apua mäkisille reiteille, voi sähköpyörän vuokrata 18 eurolla päiväksi.

Jos ilmasto on mieluisa viiniköynnöksille, niin hellii se ulkoilijoitakin. Hyvä aika vaellukselle on huhti-toukokuu tai syys-lokakuu. Kesällä voi olla jopa 40 astetta lämmintä.

Ylös pääsee myös gondoli hissillä, ja alas Assmannshauseniin tuoli hissillä. Gondoli hissillä voi kuljettaa polkupyörän tai pyörätuolin.

Ylempänä rinteillä levittäytyy puutarhasuunnittelulla leikkitelevä maisemapuisto huvimajoineen sekä vehmaat metsäalueet. Maisemapuisto on yksi saksan varhaisimmista. Ylärinteessä patsastelee alas kyläänkin näkyvä mahtipontinen Niederwald-monumentti. Monumentin korjaamiseen on juuri käytetty 12 miljoonaa euroa ja sitä käy vuosittain ihastelemassa 1,5 miljoonaa ihmistä. Patsasrykelmän mittakaava tuntuu liioitellulta pieneen kylään nähden.

Maisemapuiston rakennusten tarkoitus oli puhtaasti huvittelu, tästä osoituksena on esimerkiksi pyöreään majaan johtava tunnelirakennelma, jonka tutkimista silmällä pitäen voi varata mukaan pienen taskulampun.

Ylempänä polun ympärillä kahisee vehmas sekametsä. Korkeiden, hoikkarunkoisten puiden joukossa on tammea, kastanja- ja villikirsikkapuita. Tammet ovat jopa yli 200 vuotiaita, ja kun ne väsyvät kannattelemaan latvustaan, annetaan niiden kuolla ja maatua rikastuttamaan maaperää.

Leveää hiekkatietä on hyvä kävellä.

**Valo siivilöityy
pehmeänä puiden
latvusten välistä
osuen muutama
jo tipahtaneisiin
syksyn lehtiin,
hevoskastanjoihin ja
tammerterhoihin.**

Herraskaiset metsästyssseurueet ovat aikojen saatossa kaataneet villikarjun poikineen näissä metsissä. Villisiat eivät ole mitään minipossuja, vaan painoa voi olla yli 250 kiloa. Alueella metsätetään yhä, ja saaliiksi voi saada vaikkapa muflonin jötkäleen tai saksanhirven, jonka sarvet ovat arvokasta kauppatavaraa. Matkalla Assmanhauseniin ohitetaan nykyään hotellina toimiva komea metsästysmajalinn, Hotel Jagdschloss Niederwald, jonka julkisivua koristaa kullan värinen saksanhirven pää.

Alaspäin tarpoessa ohitetaan linnan rauniot, joille voi pysähtyä hengähtämään ja tutkailemaan näkymää alas Reinille. Keskellä jokea töröttää 1800-luvulla verojen keräämistä varten rakennettu torni. Matkaa Assmannshauseniin kertyy muutamia kilometrejä, mutta koska reitin varrella on paljon nähtävää, vierähtää kävellessä helposti koko aamupäivä.

Rüdesheimissa siemailaan valkoviiniä, mutta Assmannshausen tunnustaa punaista väriä. Täällä viiniä nautitaan myös ulkoisesti, esimerkiksi paikallisen kylpylän hoidoissa. Kotiin viemiseksi voi hankkia esimerkiksi punaisten viinirypäleiden siemeniä sisältävää kasvovoidetta.

Kylpylästä löytyy myös suomalainen sauna. Kylpylän sisustuksessa on käytetty viinipulloja mitä erilaisimmin tavoin. Viinipulloista on tehty naulakkoja, sisustustauluja ja väliseiniä.

In vino sanitas, tietää keltaiseksi rapatun talon koristeellinen seinäkirjoitus. Viinissä on terveys.

Rein on kaunis myös joelta käsin tarkasteltuna. Rüdesheimin rannan satamalaiturilta voi lähteä jokiristeilylle tutustumaan Keski-Reinin laaksoon, joka on Unescon maailmanperintökohde. Vastarannalle pääsee vain vesitse. Siltaa ei haluta rakentaa, sillä se voisi aiheuttaa maailmanperintöstatuksen menettämisen. Nyt lähimpien siltojen välillä on 100 kilometriä.

Reininvarren maisema aaltoilee pehmeästi metsäisen vihreänä, paikoin on jyrkkärinteisempiä kurttuja ja poimuissa rantojen lähellä on kylä historiallisella vivahteella.

**Viiniviljelmiä on
jyrkissäkin rinteissä ja
lokakuussa köynnösten
lehdet ovat saaneet jo
kellertävää sävyä.**

Assmanhausenin kylää ohitettaessa kannattaa huomoida rannalla itsevarmana seisova hotelli Krone. Se on vanha ja perinteikäs, yksi alueen hienoimmista hotelleista. Krone palveli loistonsa päivinä kuuluisien runoilijoiden ja taiteilijoiden kohtaamispaikkana.

Pohjoisrannalla puhdasvetistä jokea reunustavat viiniviljelmien tilkuttamat kukkulat ja vastarannalla pörheä metsäpeitto on laskostunut ympäröimään jylhiä linnoja. Joella käy kuhina. Hotellilaivat, autolautat ja reittiliikenne kuljettavat paikallisia, matkalaisia ja hyödykkeitä.

Ehkä hotellilaivat ovat useita viikkoja kestäväällä matkalla Budabestistä Bazeliin. Niiden uumeniin mahtuu 160-250 ihmistä ja pysähdyksiä tehdään muun muassa Kölnissä.

Kolean sään yllättäessä jokiveneessä lämmittää mukavasti paikallisella Asbach brandyllä terästetty Rudesheimer kahvi. Oikeaoppisesti tarjottuna sokeri ja brandy liekitetään asiakkaan nähden, niiden päälle kaadetaan kahvi ja annos viimeistellään kemavaahtotöryyksellä ja suklaahippusilla. Kahville on oma astiansakin, korkea, ylöspäin levenevä kurvikas posliini kippo. Juoma kehitettiin aikana, jolloin naisten ei ollut sopivaa juoda alkoholia.

Kadut ovat eloisia rauhallisella tavalla. Suurin meluhaitta ovat liian aikaisin aamulla paukkaavat kirkonkellot ja rannan raiteilla puksuttavat junat. Majoituksen valinnassa kannattaakin välttää hotelleja rantakadulla ja kirkon vieressä. Tosin jo eri suuntaan olevat ikkunat helpottavat, joten huonetta voi pyytää rauhallisemmalta puolelta jo varatessa tai hotelliin tullessa.

Leudossa säässä kelpaa istua ulkosalla myöhään iltaan nauttimassa viinitilojen tuotteista ja saksalaisen keittiön tuhdeista herkuista.

Aamulla on aika päästää irti jokilaakson idyllistä. Viinikylän väki jää viimeistelemään sadonkorjuuta ja valmistautumaan hiljaisempaan kauteen. Joulumarkkinat houkuttelevat matkailijoita marraskuun lopulla, mutta talvisin laakso saa lumipeitteen ja rauhoittuu, kunnes matkailusesonki taas alkaa pääsiäisenä.

FAKTAT RUDESHEIM

Asukasluku: noin 10 000

Sijainti: Hessenin osavaltiossa, lähin suuri kaupunki Frankfurt, jonne on hyvät lentoyhteydet ja jatkamaan pääsee junalla.
o Kylässä ja sen lähiympäristössä on 250 viinitilaa.

o Saksan pienin viinialue, mutta perinteikäs ja korkealaatuinen.

o Lasi viiniä maksaa noin 4-5 €, tosin hintaskaala on laaja.

o Liikkuminen kylässä onnistuu helposti kävellen, sillä keskusta on hyvin pieni.

o Rudesheimer Weinfest järjestetään vuosittain.

o Viininvalmistukseen erikoistunut yliopisto ja tutkimuskeskus, Forschungsanstalt Geisenheim.

www.fa-gm.de

www.ruedesheimer-weinfest.de

Teksti ja kuvat: LEENA RANTAMAULA

